

COD DEONTOLOGIC din 19 august 2022 al arheologilor din România

EMITENT • MINISTERUL CULTURII

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 886 din 8 septembrie 2022

Notă

Aprobat prin ORDINUL nr. 3.263 din 19 august 2022, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 886 din 8 septembrie 2022.

Preambul

Patrimoniul arheologic, așa cum este definit în articolul 1 al Convenției europene pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), adoptată la Valetta la 16 ianuarie 1992, ratificată prin Legea nr. 150/1997, reprezintă o sursă a memoriei colective europene și un instrument de studiu istoric și științific. Arheologia este studiul și interpretarea acestui patrimoniu în beneficiul societății în ansamblul ei. Arheologii sunt interpreții și administratorii acestui patrimoniu, în numele semenilor lor.

Articolul 1

Dispoziții generale

(1) Codul deontologic al arheologilor stabilește standardele de conduită a acestora, conforme cu rolul profesiei și cu scopul protejării patrimoniului arheologic.

(2) Obiectul acestui cod îl reprezintă stabilirea normelor de conduită pentru arheologii din România, pe care aceștia să le urmeze în îndeplinirea responsabilităților lor atât față de comunitate, cât și față de colegii de profesie.

(3) Prezentul cod se aplică arheologilor atestați de Ministerul Culturii, înscrși în Registrul arheologilor din România.

Articolul 2

Scopul și rolul profesiei de arheolog

(1) Întreaga activitate profesională a arheologului este dedicată exclusiv identificării, cercetării, conservării, protejării și valorificării patrimoniului cultural și natural.

(2) Activitatea arheologilor vizează în mod expres și prioritar patrimoniul arheologic, respectiv siturile arheologice, bunurile mobile și contextul din care acestea provin.

Articolul 3

Obligativitatea normelor de conduită profesională

(1) Toate lucrările arheologice trebuie să se realizeze în spiritul convențiilor, tratatelor și reglementărilor internaționale privind patrimoniul arheologic, pe care statul român le-a ratificat sau acceptat, și cu respectarea legislației naționale.

(2) Arheologii trebuie să depună toate diligențele și să se asigure că orice lucrare pe care o execută sau decizie profesională pe care o iau respectă toate standardele, obligațiile profesionale și regulile de conduită specifice.

(3) Arheologii trebuie să asigure efectuarea de investigații care să îndeplinească cele mai înalte standarde profesionale și științifice, în conformitate cu standardele și procedurile specifice, în toate cazurile, fără excepție.

(4) Arheologii au obligația să se perfecționeze continuu, în concordanță cu dezvoltarea cunoașterii și a metodologiei din domeniul lor de specializare și din domeniile tehnicilor de lucru în teren, conservării și diseminării informației, precum și din alte domenii înrudite.

(5) Înaintea începerii realizării fiecărei săpături arheologice este obligatorie conceperea unui proiect de cercetare arheologică, cu respectarea standardelor specifice aprobate.

(6) Înainte de punerea în practică a unui proiect de cercetare arheologică, arheologii trebuie să se asigure că au fost luate toate măsurile pentru depozitarea și gestionarea potențialelor descoperiri în spații care întrunesc condițiile corespunzătoare de conservare și securitate, în măsura atribuțiilor.

(7) Toate săpăturile arheologice trebuie să asigure condițiile unei înregistrări corespunzătoare, într-o formă inteligibilă și cât mai durabilă.

(8) Înainte de punerea în practică a unui proiect de cercetare arheologică, arheologii trebuie să se asigure că au fost luate toate măsurile privind condițiile de arhivare a înregistrărilor cercetării arheologice, în măsura atribuțiilor ce le revin.

Articolul 4

Obligativitatea normelor de conduită etico-morală

(1) Arheologii au obligația să cunoască legislația în vigoare din domeniul lor de activitate și din domenii conexe acestuia și să își desfășoare activitatea într-un cadru legal.

- (2) Arheologii nu trebuie să se angajeze în proiecte de cercetare arheologică pentru care nu au pregătirea necesară, nu sunt instruiți sau pregătiți adecvat ori nu au experiența necesară.
- (3) Arheologii trebuie să participe direct, în mod nemijlocit, la efectuarea săpăturilor desfășurate pe șantierul arheologic, fără a le fi permis să fie implicați, în același timp, în lucrările specifice desfășurate pe mai multe șantiere arheologice.
- (4) Arheologii trebuie să formuleze puncte de vedere potrivit principiului protejării patrimoniului arheologic și nu se vor implica în probleme și în situații care le depășesc cunoștințele sau competența.
- (5) Arheologii trebuie să se abțină de la a da naștere oricărui conflict de interese.
- (6) Arheologii nu se vor angaja să facă o cercetare arheologică pentru care nu sunt competenți, nu sunt corect echipați, nu au personal suficient sau nu au experiența necesară.
- (7) Arheologii nu se vor angaja și nu vor permite ca numele lor să fie asociat cu activități legate de traficul ilicit de bunuri culturale de patrimoniu, antichități sau opere de artă, conform Convenției asupra măsurilor ce urmează a fi luate pentru interzicerea și împiedicarea operațiunilor ilicite de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale, adoptată de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la Paris la 14 noiembrie 1970, la care România a aderat prin Legea nr. 79/1993.
- (8) Arheologii nu se vor angaja și nu vor permite ca numele lor să fie asociat cu activități efectuate cu detectorul de metale, fără autorizarea de către Ministerul Culturii, conform legii.
- (9) Arheologii nu se vor angaja și nu vor permite ca numele lor să fie asociat cu activități cu impact negativ asupra patrimoniului arheologic sau care urmăresc un profit comercial ilegal, obținut direct din patrimoniul arheologic sau ca urmare a exploatării acestuia.
- (10) Arheologii au responsabilitatea de a atrage atenția, în scris, autorităților competente asupra amenințărilor la adresa patrimoniului arheologic, prin distrugerea, jefuirea siturilor arheologice și a monumentelor istorice, inclusiv din cauza uzului ilegal al detectorului de metale, și cu privire la traficul ilegal de bunuri culturale de patrimoniu, antichități, și să facă uz de toate mijloacele legale aflate la dispoziția lor pentru a se asigura că autoritățile competente iau măsuri în astfel de cazuri.
- (11) Arheologii nu au dreptul de a deține bunuri aparținând patrimoniului arheologic sau istorico-documentar, așa cum sunt acestea definite de legislația în vigoare.
- (12) Arheologii trebuie să se asigure că informația arheologică este înregistrată integral și necenzurat.
- (13) Arheologii trebuie să susțină în fața autorităților, investitorilor și a publicului beneficiile actului de cercetare arheologică și de susținere financiară a acesteia.
- (14) În activitatea de coordonare a tuturor cercetărilor arheologice, arheologii trebuie să respecte legislația în vigoare privind condițiile de angajare, securitate la incendiu, securitate și sănătate în muncă.
- (15) În toate etapele cercetării arheologice, arheologii sunt obligați să respecte prevederile legale referitoare la evitarea oricăror forme de discriminare.

Articolul 5

Publicarea și diseminarea rezultatelor activităților de cercetare arheologică

- (1) Arheologii au dreptul de a publica rezultatele cercetărilor arheologice de care răspund, analizând și tratând cu profesionalism solicitările de informații privind cercetarea arheologică.
- (2) Arheologii vor depune toate eforturile ca rezultatele cercetărilor arheologice să fie publicate și valorificate, în măsura în care acestea nu contravin legislației privind dreptul de autor și drepturile conexe.
- (3) Arheologii trebuie să elaboreze și să facă accesibile comunității arheologice, în ansamblul ei, rapoarte adecvate ale tuturor cercetărilor arheologice, în cel mai scurt timp, dar nu mai mult de un an de la realizarea cercetării arheologice respective, prin medii de publicare convenționale și/sau electronice adecvate.
- (4) Pentru o mai bună receptare a activităților de cercetare, arheologii vor lua măsuri active pentru a informa publicul larg asupra rezultatelor, scopurilor și metodelor arheologiei, în general, și asupra unor proiecte individuale, în particular, utilizând toate tehnicile de comunicare posibile.

Articolul 6

Dreptul de proprietate intelectuală

- (1) Publicarea studiilor elaborate de către alți arheologi fără permisiunea scrisă a deținătorilor drepturilor de autor asupra acestora este interzisă și va fi sancționată în conformitate cu legislația în vigoare privind dreptul de autor și drepturile conexe.
- (2) Informațiile cuprinse în studiile sau rapoartele de cercetare arheologică pot face obiectul utilizării de către terți, numai în limitele și cu respectarea prevederilor Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Articolul 7

Nerespectarea normelor de conduită

Arheologii răspund în cazul nerespectării normelor de conduită profesională, cuprinse în prezentul cod deontologic, competența de analizare și de soluționare a faptei respective aparținând, după caz, Comisiei Naționale de Arheologie sau Comisiei Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor în Domeniul Arheologiei, organism fără personalitate juridică ce funcționează pe lângă Ministerul Culturii.
